

Høring av verneplan for skog
Forslag til vern av Murtetjern naturreservat
i Notodden kommune

Gamle trær og død vest vest i området. Foto: Sigve Reiso

Fylkesmannen i Vestfold og Telemark

Oktober 2020

Innhold

side

1. Bakgrunn.....	3
2. Om verneplanarbeidet og frivillig vern.....	3
3. Hjemmelsgrunnlag.....	3
4. Saksgang.....	4
5. Verneplanens omfang.....	6
6. Faktaark	7
7. Forslag til verneforskrift	10
Vedlegg: Vernekart	

1. Bakgrunn

Fylkesmannen i Vestfold og Telemark sender på høring forslag om vern av **Murtetjern naturreservat** i Notodden kommune. I oppstartsfasen ble det brukt navnet Muttjønn på området.

Bakgrunnen for verneforslaget er tilbud fra en grunneier om frivillig vern av skog. Det er gjennomført naturfaglige registreringer i området som dokumenterer verdier som kvalifiserer for vern etter naturmangfoldloven. Jf. kapittel 6 med nærmere beskrivelse av området.

Forhandlinger om erstatningsoppgjør og avtale om pris på det tilbudte området vil gå parallelt med verneprosessen fram til tilråding.

2. Om verneplanarbeidet og frivillig vern.

Meld. St. 14 (2015 – 2016) *Natur for livet* legger opp til en videreføring av det langsiktige arbeidet med skogvern, herunder økt frivillig skogvern. Under behandlingen av meldingen ba Stortinget regjeringen sette mål om vern av både offentlig eid skog og frivillig vern av privateid skog til 10 % av skogarealet i landet. Naturfaglige evalueringer som ligger til grunn for prioriteringene i skogvernarbeidet er «*Evaluering av skogvernet i Norge*», NINA rapport 54/2002 og «*Naturfaglig evaluering av norske verneområder*», NINA rapport 535/2010.

Ved frivillig skogvern gir grunneierne fylkesmennene tilbud om vern av aktuelle områder. Det blir foretatt naturfaglige registreringer og utarbeidet skogtakster for de områdene der det er behov for det. På grunnlag av tilbud og de naturfaglige registreringene utarbeider Fylkesmannen forslag til avgrensning av verneområdet. På grunnlag av tilbud og mal for verneforskrift for naturreservater utarbeider Fylkesmannen forslag til verneforskrift som blir oversendt grunneierne for kommentarer. Miljødirektoratet oppnevner en skogsakkyndig som får i mandat å forhandle med grunneierne eller grunneiernes representant. Ved enighet blir det utarbeidet avtale der erstatningssum, forslag til verneforskrift og avgrensning av verneområdet blir avklart.

Det vanlige er at når staten og grunneier er enige om disse punkta vil området gjennomgå vanlig saksbehandling i tråd med naturmangfoldloven. Etter avtale med grunneier kan melding og høring av verneforslag likevel gjennomføres før avtale er signert. Fra avtaletidspunkt og fram til vernevedtak gjelder en vederlagsordning. Utbetaling av erstatningsbeløp skjer når vernevedtak er fattet.

3. Hjemmelsgrunnlag

Vern av spesielle områder eller forekomster skjer i medhold av lov 16. juni 2009 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) jf. §§ 33 – 51. I naturmangfoldloven er det gitt hjemmel for oppretting av ulike vernekategorier. Vernekategorien naturreservat, som er det strengeste vernet etter naturmangfoldloven, jf. § 37, vil bli brukt for denne verneplanen for skog på privat grunn.

Vedtak om opprettelse av naturreservat blir gjort av Kongen i statsråd etter § 37 i naturmangfoldloven, som lyder slik:

” Som naturreservat kan vernes områder som

- a) inneholder truet, sjelden eller sårbar natur,*
- b) representerer en bestemt type natur,*
- c) på annen måte har særlig betydning for biologisk mangfold,*

- d) utgjør en spesiell geologisk forekomst eller
- e) har særskilt naturvitenskapelig verdi.

Som naturreservat kan også vernes et område som er egnet til ved fri utvikling eller aktive gjenopprettingstiltak å få verneverdier som nevnt i første ledd.

I et naturreservat må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet. Et naturreservat kan totalfredes mot all virksomhet, tiltak og ferdsel. I forskriften kan det gis bestemmelser om vern av kulturminner i reservatet.

Treffes vedtak om reservat som krever aktive gjenopprettingstiltak, eller vedtak om reservat der bruk er en forutsetning for bevaring av det biologiske mangfold, skal det samtidig med vernevedtaket legges fram et utkast til plan for skjøtsel for å sikre verneformålet. Planen kan omfatte avtale om bruk av arealer, enkeltelementer og driftsformer. Planen eller avtalen kan inneholde bestemmelser om økonomisk kompensasjon til private som bidrar til området skjøtsel.”

4. Saksgang

MELDINGSFASEN

Formell oppstart på verneplanarbeidet ble meldt 11.juni 2020. Det kom inn følgende merknader:

Riksantikvaren (e-post av 12.06.2020) viser til kulturminneforvaltningen i fylkeskommunen og behandler derfor ikke saka.

Språkrådet (brev av 29.06.2020) uttaler følgende:

«Vi tilrår skrivemåten **Muttjørn** i samsvar med tilrådd skrivemåte i SSR.»

Bane NOR (brev av 09.07.2020) uttaler at planområdet ikke berører jernbanens interesser, og de har derfor ingen merknader til planarbeidet.

Landbruksdirektoratet (brev av 17.07.2020) uttaler følgende:

«Som instans for høyringa av forslag til oppretting av nye naturreservat, ønsker vi å gi nokre generelle innspel til verneprosessen.

Grundig beskriving av området

Av høyringsdokumenta må det komme tydeleg fram om og i tilfelle korleis det aktuelle området blir nytta til landbruksformål. Dersom det er landbruksinteresser i området som ikkje blir tatt omsyn til i utkast til forskrift, ber vi om at det blir grunngjeve i høyringsdokumenta. Typiske landbruksinteresser kan vere (lista er ikkje uttømmande):

- o Skogsbilveg som er naudsynt for skogbruk på tilgrensande areal*
- o Traktorveg i samband med jordbruk*
- o Støl/seterområde*
- o Beite*
- o Reindrift*

Utforming av forskrift

Dersom det går vegar/ferdselsårer gjennom verneområdet, må Fylkesmannen vurdere om det kan bli gitt føresegn om merking, rydding og vedlikehald av desse. Det bør bli lagt til rette for drift og vedlikehald av eventuelle støl-/seterområde og bli opna for andre tekniske tiltak som bidreg til ein landbruksmessig utnytting av området. Dersom slike tiltak ikkje er ønskeleg innanfor verneområdet, må det bli gitt ei fagleg grunngjeving for

dette i høyringsdokumenta.

Beite vil vere aktuelt i mange område som blir foreslått verna som naturreservat. Det bør difor bli vurdert om forskrifta kan opne for dette. Viss ikkje, må det bli gjort greie for kvifor i høyringsdokumenta. Dersom det blir opna for beiting i området bør det også bli utarbeida føresegn for utsetting av saltsteinar og oppføring/vedlikehald av gjerde og sankekveer.

For alle tiltaka over må det bli vurdert om det kan bli gitt føresegn om motorferdsel i samband med tiltaka. Det bør bli gitt generelt unntak frå føresegna om ferdsl i samband med uttransportering av sjuke og skadde bufe.

Vi går ut frå at Fylkesmannen sin landbruks- og reindriftsfaglige kompetanse blir involvert i utforming av forskrift og verneplan. Det vil også vere nyttig å involvere den lokale landbruksforvaltninga i arbeidet.»

NVE (brev av 22.07.2020) uttaler at det ikke er noen konflikt med kraftlinjer i området og uttaler ellers følgende:

«NVE har generelt ikke kjennskap til nettselskapenes planer for distribusjonsnettet, og vi forutsetter at områdekonsesjonærene kommenterer eventuelle konflikter med egne anlegg og planer. Etter det vi kan se er ikke områdekonsesjonærene Vest-Telemark kraftlag AS og Midt-Telemark Energi AS med på høringslisten, og vi ber om at de får anledning til å uttale seg.»

NJFF Telemark (brev av 22.07.2020) uttaler følgende:

«Så lenge de fremtidige verneforskriftene for områdene ivaretar NJFF Telemark sine interesser, på linje med tidligere verneforskrifter, har vi ingen innvendinger mot oppstart av verneprosessene.»

Direktoratet for mineralforvaltning (brev av 22.07.2020) uttaler bl.a.følgende:

«For verneområda Miland, Myklestul, Lynglifjellet (Ånevatn), Korseikåsen, Skitnebuffjellet, Murtetjern, Bolkesjø, Barlinddalen og Heddedalane naturreservat kan vi ikkje sjå at den føreslegne planen kan få følgjer for registrerte førekomstar av mineralske ressursar, bergrettar eller masseuttak i drift. Vi har difor ingen merknadar til varsla verneplanarbeid for desse områda:»

Everket AS (epost av 03.08.2020) uttaler følgende:

«For Everket AS så har vi ingen kommentar til oppstart av verneplaprosess for nye områder for frivillig vern av skog for Skitnebuffjellet og Murtetjern.»

FYLKESMANNENS KOMMENTARER TIL DE INNKOMNE MERKNADENE

Når det gjelder forslaget fra Språkrådet om å bruke navnet Muttjørn så er dette tatt opp med grunneier. Grunneier viste imidlertid til et gammelt dokument over eiendommen: «Kart over Haave Skov og Indmark» fra 1909 der navnet er Lille og Store Murtetjern på vannene i området. I lys av dette har vi endret områdenavnet fra Muttjønn brukt i oppstartsfasen til **Murtetjern** i høringen.

Når det gjelder uttalelsen fra Landbruksdirektoratet, så vil vi bemerke at området som foreslås vernet ikke har støl/seterområder, men skulle det være aktuelt med beitedyr her er det tatt høyde for det i verneforskriften, jf. § 4e og f, § 6a, 7d, g og i.

Når det gjelder uttalelsen fra NVE, så er de aktuelle områdekonsesjonærene tatt med på høringslista.

VIDERE SAKSBEHANDLING

Verneforslaget med områdebeskrivelser, kart over verneområdet og forslag til verneforskrift sendes nå på en felles sentral og lokal høring med frist **10. desember 2020**. Formålet med høringa er å få fram opplysninger om interesser som kan bli berørt av den planlagte fredningen.

Etter høring vil Fylkesmannen oppsummere høringa, kommentere eventuelle uttalelser og utarbeide en tilrådning om vern til Miljødirektoratet. Direktoratet vil deretter lage innstilling til Klima- og miljødepartementet (KLD) og vedtak om fredning blir gjort ved kgl. res. av Kongen i statsråd.

5. Verneplanens omfang

Navn	Gnr./bnr.	Kommune	Areal i daa anslag	Verneverdi
Murtetjern naturreservat	95/1	Notodden	1329	Nasjonal (***)

Gamle brannspor på kelostubbe sentralt i området. Foto: Sigve Reiso

6. Faktaark

LOKALITET:	Murtetjern
KOMMUNE:	Notodden
FYLKE:	Vestfold og Telemark
VERNEKATEGORI:	Naturreservat
AREAL:	1329 daa
HØYDE OVER HAVET:	320-395 m o.h.
BERØRT EIENDOM:	Gnr./bnr. 95/1

OMRÅDEBESKRIVELSE

Murtetjern omfatter et småkollet åsparti nord for Ramsås, sørøst for Follsjå øst i Notodden kommune. Berggrunnen er dominert av fattig gneis og granitt, med striper av rikere amfibolitt. Grunnlendte areal dominerer langs koller og rygger, i veksel med enkelte lisider og søkk som har tynne lag med løsmasser i form av forvittringsmateriale og noe morenemateriale. Området ligger ifølge Moen (1998) i svakt oseanisk seksjon og i sørboreal vegetasjonssone. Lokalklimaet i lavlandet rundt Follsjå antyder riktignok et noe tørrere klima mer i retning av overgangsseksjon.

Avgrensingen følger verneforslaget innsendt av grunneier, Murtetjern som verneforslag på 1329 daa, vurderes som middels stort. Arronderingsmessig fanger verneforslaget opp toppområdet rundt Murtetjern med koller, vann og myrer på en rimelig helhetlig og velavgrenset måte sett ut fra størrelse, landskap og topografi (Reiso 2018).

VEGETASJON, SKOGSTRUKTUR OG PÅVIRKNING

Furu er gjennomgående det dominerende treslaget langs kollepartiene med varierende innslag av bjørk, osp og gran, langs fuktsig også svartor. Grov søyleeiner finnes spredt. Vegetasjonen i furuskogen er fattig med mosaikker av lav-, lyng- og bærlyngskog. Friskere og mer grandominert skog (med osp) inngår i nordhellingen av Ramsås og nordøst for Øvre Murtetjern. Her finnes innslag av lågurtskog og blåbærskog. Friske søkk, forsumpet mark og bekkekanter har innslag av svakt utviklet høgstaueskog med dominans av blåtopp. Myrflatene er fattige.

Arealet domineres av eldre brannpåvirket furuskog, dels nokså tett og fleraldret naturskog med gamle trær og død ved i kjerneområdene, dels mer påvirket og glissen svakt fleraldret skog med mindre dødvedelementer mellom disse. Død ved forekommer både som stående og liggende elementer i området som helhet, der gadd er vanligst og forekommer jevnt, liggende død ved mer flekkvis. Vanligst er død ved av små til midlere dimensjoner. Selvtynningsvirke av ulike nedbrytningsstadier er vanligst, men området huser også jevnt med rester av gamle keloelementer som gir området en sjelden god kontinuitet til lavlandsskog å være. Brannlyrer på både levende trær og på død ved av furu vitner om hyppig historisk brannpåvirkning. Partiene dominert av gran har flere steder gått i sammenbrudd med store mengder død ved av ferske til midlere stadier. Død ved av osp inngår også her, samt gamle rester av grov furu som vitner om tidligere større furudominans også her. Ungskog og en fersk hogstflate inngår som kiler inn i området i nordre halvdel, hovedsakelig som yngre furuskog. Av andre viktige nøkkelementer finnes grov gammel søyleeiner.

VERNEINTERESSER

I dette avsnittet er blant annet såkalte «rødlista» arter omtalt. Det er arter som er sjeldne og som er gitt ulik status etter hvor stor fare det er for utrydding. Status er henta fra Rødlista 2015 fra Artsdatabanken. VU = sårbar, NT = nær truet, der «sårbar» er mer sjelden enn «nær truet».

Området er artsrikt, bl.a. med en rekke krevende arter knyttet til gammel dødvedrik furuskog, flere med sterke bestander. Totalt er det hittil funnet 18 rødlistearter fra området, med stort potensial for at området huser flere arter, spesielt av insekter, men også av lav og sopp. Av disse er 9 knyttet til furuskog. Av sopp inngår skyggekjuke (VU), furuplett (NT), flekkhvitkjuke (NT) og hornskinn (NT). Mer vanlige signalarter som furustokkjuke og okerporekjuke finnes også i området. På eldre rester av kelogadd og kelohøgstubber fra tidligere skoggenerasjoner, samt på mer «nyproduserte» tynningsgadd, inngår lavarten blanknål (NT) hyppig, og enkelte ulvelav (NT). Sistnevnte er svært sjelden i sørboreal sone.

På brente gadd og stubber finnes også brannspesialistene lys- og mørk brannstubbelav (begge VU) lokalt relativt vanlig. Knyttet til godt nedbrutt liggende død ved finnes furuskjell (NT) flere steder. Gubbeskjegg (NT) vokser både på furustammer og på grangreiner i området. Signalarten lungenever finnes spredt på løvtrær. Flere rødlistede arter er også funnet tilknyttet nøkkelementer av gran, einer og osp. Tilknyttet gran; sprikeskjegg (NT), rosenkjuke (NT), svartonekjuke (NT), rynkeskinn (NT) og vedalgekølle (NT). På osp korallpiggsopp (NT) og på einer rosa tusselav (VU). I Elgsliputten yngler også den rødlistede amfibien storsalamander (NT). Gammel lavlandsskog med død ved i sommervarme skogtrakter har generelt stort potensial for varmekrevende og sjeldne insekter. Dette er ikke undersøkt her. Undersøkelser i nærområdet antyder stor artsrikdom (Reiso og Olberg 2020).

Murtetjern huser både gammel furuskog og granskog, der innslaget av gammel brannpåvirket og kontinuitetspreget lavlandsfuruskog med et rikt artsmangfold av krevende gammelskogsarter, er av størst verneverdi.. Murtetjern vurderes isolert sett som nasjonalt viktig (***). Murtetjern dekker inn flere viktige nasjonale og regionale skogvern-mangler (Framstad et al. 2017). Området bidrar til de generelle manglene lavlandsskog og biologisk gammel skog. Også for flere mangelnaturtyper/ansvarstyper, spesielt for lavlandsfuruskog, er dekningen god. Arealet kan også regnes som en hot-spot for rødlistede arter, jf. mangelanalysen for arter. Den totale mangeloppyllelsen vurderes som høy.

FORMÅL

Formålet med naturreservatet er å bevare et område som har særlig betydning for biologisk mangfold på grunn av forekomst av gammel brannpåvirket lavlandsfuruskog med rik forekomst av død ved.

Området har særskilt naturvitenskapelig verdi på grunn av forekomst av en rekke sjeldne og trua arter spesielt av lav og sopp.

ANDRE INTERESSER

Ikke kjent.

TEKNISKE INNGREP

Det er lokalisert en gapahuk på en skogstange som går ut i et myrområde øst for Øvre Murtetjern. Gapahuken er vist på vernekartet og tatt inn i forskriftens § 4 j.

PLANSTATUS

Arealet er avsatt til LNF-område i kommuneplanens arealdel.

MERKNADER

Ingen spesielle.

SKOGBRUKSOPPLYSNINGER

Navn	Total-areal daa	Produktivt areal i daa anslag				Annet areal i daa anslag			Tilvekst m ³ /daa	Volum m ³
		H	M	L	Sum	Myr	Vann	Annet		
Murtetjern naturreservat	1329	303	945	91	1267	43	16	6	25,5	32257

LITTERATUR

Reiso, S. 2020. *Sammenstilling av kunnskap for oppstart av verneprosess av Muttjønn, Notodden*. BioFokus-notat 2020-4. Stiftelsen BioFokus. Oslo. 13 s.

Lavfuruskog med død ved. Foto: Sigve Reiso

7. Forslag til verneforskrift

KOMMENTARER TIL ENKELTE AV BESTEMMELSENE

Bruk av naturreservatet til større arrangementer er forbudt.

Definisjon på større arrangement er om lag 30 deltakere. Er det flere deltakere må det søkes om dispensasjon, og da kan forvaltningsmyndigheten vurdere dette i henhold til § 7 pkt. f.

Merking og vedlikehold av eksisterende stier

Jf. § 4 d. Enkel rydding av kvist og fjerning av greiner og nedfall i stiene kan gjøres uten søknad. Vindfall som måtte bli liggende over stier kan kappes og legges til side, normalt vil dette bli gjort av grunneier eller oppsyn. Stiene er avmerket på vernekartet.

Motorferdsel

Motorferdsel er forbudt etter § 5 a. Det er noen generelle unntak i § 6 og det kan gis dispensasjon etter søknad etter bestemmelsene i § 7. Løyver kan gis for flere år, vanligvis opp til fem år. I tillegg gjelder lov om motorferdsel i utmark, det vil si at kommunen og grunneier må gi tillatelse til motorferdsel på vanlig måte.

Bruk av sykkel, hest og kjerre og ridning

Frilufsloven åpner for ridning, bruk av hest og kjerre og sykling på veger og stier i utmark. I høringsforslaget vil vi følge frilufslovens bestemmelser. Jf. bestemmelsen i § 5 b.

Merking og vedlikehold av eksisterende stier, løyper og gamle ferdselsveger.

Det kan etter søknad gis dispensasjon etter § 7 e til rydding og vedlikehold av eksisterende stier, løyper og gamle ferdselsveier. Dette er en standard regel vi har med i alle verneforskrifter, og som brukes dersom det viser seg å være stier en ikke har kjent til ved vernet. Det vil normalt bli gitt flerårige tillatelser.

Forslag til forskrift for Murtetjern naturreservat, Notodden kommune, Vestfold og Telemark fylke

Fastsatt ved kongelig resolusjon .....med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34 jf. § 37 og § 62. Fremmet av Klima- og miljødepartementet.

§ 1. (formål)

Formålet med naturreservatet er å bevare et område som har særlig betydning for biologisk mangfold på grunn av forekomst av gammel brannpåvirket lavlandsfuruskog med rik forekomst av død ved.

Området har særskilt naturvitenskapelig verdi på grunn av forekomst av en rekke sjeldne og trua arter spesielt av lav og sopp.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

§ 2. (geografisk avgrensning)

Naturreservatet berører følgende gnr./bnr: Notodden kommune: 95/1

Naturreservatet dekker et totalareal på ..... daa.

Grensene for naturreservatet går fram av kart i målestokk ..... datert Klima- og miljødepartementet..... De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Notodden kommune, hos Fylkesmannen i Vestfold og Telemark, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

§ 3. (vernebestemmelser)

I naturreservatet må ingen foreta seg noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet.

I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser:

- a. Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp (inkludert lav) eller deler av disse fra reservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.
- b. Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt.
- c. Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, eller andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker o.l., framføring av luftledninger, jordkabler og kloakkledninger, bygging av veier, drenering og annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling og lagring av masse, utslipp av kloakk eller annen form for forurensning, henleggelse av avfall, gjødsling,

kalking og bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Opplistingen er ikke uttømmende.

- d. Bruk av naturreservatet til større arrangementer er forbudt.

§ 4. (generelle unntak fra vernebestemmelsene)

Vernebestemmelsene i § 3 annet ledd er ikke til hinder for:

- a. Sanking av bær og matsopp.
- b. Jakt og fangst i samsvar med gjeldende lovverk.
- c. Felling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk.
- d. Vedlikehold og merking av eksisterende stier vist på vernekartet.
- e. Beiting.
- f. Utsetting av saltsteiner.
- g. Oppsetting av midlertidige mobile jakttårn for storviltjakt.
- h. Forsiktig rydding av småbusker og kvist i forbindelse med storviltjakt.
- i. Bålbrenning med tørrkvist fra bakken eller medbrakt ved i samsvar med gjeldende lovverk.
- j. Bruk og vedlikehold av eksisterende gapahuk vist på vernekartet.

§ 5. (regulering av ferdsel)

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel:

- a. Motorisert ferdsel til lands og til vanns er forbudt, herunder start og landing med luftfartøy.
- b. Sykling, ridning og bruk av hest og kjerre utenom eksisterende stier er forbudt.

§ 6. (generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene)

Ferdselsbestemmelsene i § 5 er ikke til hinder for gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet.

Ferdselsbestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for:

- a. Nødvendig motorferdsel i forbindelse med uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøringen.
- b. Nødvendig uttransport av felt elg og hjort med lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget.
- c. Landing og start med Forsvarets luftfartøy.

§ 7. (spesifiserte dispensasjonsbestemmelser)

Forvaltningsmyndighetene kan etter søknad gi dispensasjon til:

- a. Istandsetting og vedlikehold og skjøtsel av kulturminner.
- b. Tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk.
- c. Nødvendig uttransport av felt elg og hjort med andre kjøretøy enn lett beltekjøretøy som nevnt i § 6 pkt. b.
- d. Hogst av etablerte plantefelt.
- e. Merking, rydding og vedlikehold av eksisterende stier, løyper og gamle ferdselsveier.
- f. Avgrenset bruk av reservatet for aktiviteter nevnt i § 3 d.
- g. Oppsetting og vedlikehold av gjerder.
- h. Øvingskjøring for formål nevnt i § 6 første ledd.
- i. Nødvendig motorferdsel i forbindelse med aktiviteter etter § 4 f og § 7 d og g.

§ 8. (generelle dispensasjonsbestemmelser)

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9. (skjøtsel)

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstand som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldlovens § 47.

§ 10. (forvaltningsplan)

Det kan utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

§ 11. (forvaltningsmyndighet)

Miljødirektoratet fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskriften.

§ 12. (ikrafttredelse)

Denne forskriften trer i kraft straks.

Vedlegg: Vernekart